

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Secunda conclusio ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

in forma denominante, sed in forma denominante datur formalitas extrinseca, & realis: ergo denominatio à tali forma est extrinseca realis.

- 33 Maior illa prima est evidens, quia forma, unio formæ, & subiectum capax talis formæ, & unionis ad illam est totum effectum formale eiusdem ordinis, & rationis cum forma; nam totum nihil addit supra materiam, formam, & unionem, eo quod nullo modo distinguatur ab illis, sed potius sit idem omnino cum illis, ut latissime demonstratur in Physicis contra Scotum, & ipsi Thomistæ, cum quibus nunc pugnamus concedunt, quod statim ac datur effectus formalis formæ, datur denominatio in subiecto capaci illius: ergo ut forma denominet denominatione sibi proportionata, non indiget nisi unionem, & subiecto capaci talis denominationis, impossibile enim est, ut forma tribuat effectum formale, & constituat totum concretum, & quod non tribuat denominationem, quæ sit eiusdem rationis cum tali forma.

- 34 Minor illa in qua est difficultas sic demonstratur. Quia forma illa extrinseca habet habitudinem, representationem, & terminationem, extrinsecam, actualem, realem respectu obiecti per quam attingit extrinsecè intentionaliter obiectum coniungendo se cum illo, & connectendo se intentionaliter cum ipso: sed habitudo actualis extrinseca, & actualis representatio per quam attingitur obiectum, & per quam potentia connectitur, & coniungitur cum illo, seu vnitur extrinsecè ipsi est unio: ergo forma illa habet actualem unionem extrinsecam respectu obiecti.

- 35 Virgetur amplius, quia illa est unio per quam forma constituit concretum: sed cognitio per representationem actualem constituit hoc concretum representationem: ergo representatio est unio respectu obiecti; ac proinde in forma extrinseca reali datur unio respectu obiecti.

- 36 Præterea, quia cognitio realiter cognoscit obiectum, & realiter repræsentat illud, & non fictitiè, quia cognoscere, & repræsentare obiectum in cognitione est idem quod ipsa cognitio, quæ realis est: ergo obiectum realiter repræsentatur à cognitione, & realiter repræsentatum est ab illa; pater consequentia; quia voces activæ, & passivæ sunt synonymæ, & idem omnino significant: sed impossibile est quod unum synonymum sit reale, & alterum sit rationis; sicut v. g. si ensis est realis, gladius non potest esse ens rationis, sed realis debet esse: sed hæc propositio activa cogniti cognoscit obiectum realiter, habet pro obiecto ens reale: ergo hæc quæ est passiva illius, obiectum est cognitum, ab illa, debet habere obiectum reale, & non rationis, & sic est vera addita illa particula, realiter: sed obiectum cognitum realiter est concretum reale à forma extrinseca: ergo est effectus formalis realis formæ extrinsecæ; sed effectus formalis est denominatum extrinsecè realiter includens realem extrinsecam denominationem: ergo denominatio extrinseca à forma reali est realis, & non rationis.

- 37 Declaratur amplius; quia cognitio dicit essentialem ordinem, & habitudinem, tum ad obiectum, tum ad subiectum, seu potentiam in qua est, hoc tamen discrimine, quod habitudo ad potentiam intrinsecè attingit, & terminatur ad potentiam, & quia intrinsecè attingit intrinsecè

denominat, ita ut ratio intrinseca correspondeat in denominatione intrinseca attingentia cognitionis, ratio denominationis realis attingentia reali habitudinis cognitionis: ergo si forma extrinseca realiter extrinsecè attingit obiectum representando illud per habitudinem realem ad ipsum, denominabit extrinsecè realiter obiectum; ita ut extrinseca attingentia habitudinis illius correspondeat in denominatione extrinseca ratio, & habitudini reali illius formæ correspondeat ratio denominationis realis à potentia rationis inter utrumque denominationem; nam si eadem forma per se in entitate respicit intrinsecè unam rem & extrinsecè aliam; ergo per suam entitatem potest alteri communicare effectum formalem intrinsecum, & extrinsecum alteri: Probo consequentem; quia ex parte formæ effectus formalis est ipsa forma: ergo ut eadem est intrinseca, & extrinseca, eadem præstabit effectum utrumque, in eo id præstabit multo melius quam ens rationis; hoc enim tam extrinsecum est obiecto quam visio, aliunde vero non habet ordinem transcendentelem ad obiectum, quia ens rationis nullius est ordo, quod si metaphoricè dicetur, ordo est per metaphoram, & æquivocationem; visio autem habet proprium ordinem ad obiectum.

SUBSECTIO III.

Secunda conclusio ponitur.

Negatio, & privatio formaliter non sunt entia rationis, & probatur, loquor enim de caritate, & de ceteris.

Primo, quia vel negatio, & privatio sunt formaliter entia rationis propter id quod tam datur à parte rei ante factum intellectus, vel propter id quod fingitur in eis ab intellectu per modum positum: sed nec propter primum, nec propter secundum, sunt illo modo entia rationis; ergo. Non propter primum, quia illud, quod earum datur in privationibus est eadem cum aptitudine in re ipsa natura, & à parte rei verè, sed quod datur, & reperitur verè, & realiter in re ipsa natura non est ens rationis: ergo maior sic patet, quia ex modo tum Philosophorum, tum Theologorum loquendi, illud quod verè, & realiter est suo modo, nullam habens dependentiam in se esse (eo modo quo est, sive privativè, sive negativè) à ratione, quatenus, verè & in re ipsa natura reperitur in eis ens rationis; sed patet actus, & negationes nullam habent dependentiam à ratione: ergo non sunt entia rationis; maior evidens est, ideo enim homo non est ens rationis, quia eo modo quo reperitur à parte rei nullam dependentiam habet à ratione; & ratio adæquate quare chimæra sit ens rationis est quia dependet essentialiter à cognitione fingente; & ratio quare caritas, & mors &c. sunt negationes rationis in chimæra, & negatio quam dicit deitatis tragelus, & universale negationem analogiæ, & individuationis, & alia id genus sunt entia rationis negativæ, quia in illo esse eo modo quo sunt, dependet à ratione, seu à cognitione fingente essentialiter; alias eis non conveniret definitio entis rationis, quæ petit ut ipsum habeant esse à ratione, seu

Quaest. II. Vtrum negationes & priuat. &c. 13

à cognitione obiectiue: sed si non haberent dependentiam à ratione, nullum esse haberent ab illa: ergo; nam creatura ideo habent esse à Deo, quia habent dependentiam ab illo in suo esse; minor sic probatur; quia si priuationes, & negationes haberent dependentiam à ratione non darentur ante ntionem rationis, vel sine fictione illius: sed negatio est ante fictionem intellectus, imo fuit ante productionem omnium intellectuum, & creaturam intelligibilem, vt ex scriptura constat, tenebrae erant super faciem abyssi, quae loquutionis de existentia illorum ante productionem hominum verae sunt: item datur mors; & caritas in oculis, quae sunt priuationes sine fictione aliqua, vel ante illam; alias omnes caeci facti essent tales; & omnes mortui non vere morerentur: ergo nullam habent dependentiam à ratione: cum illud quod est prius, minime dependeat ab illo quod est posterius: ergo nullam habent &c.

40 Item omne ens est tale ab esse quod habet, sed quod nullam habet dependentiam à ratione, nec à cognitione fingente in suo esse nihil habet in illa rationis: ergo priuationes, & negationes, quae nullam dependentiam habent à ratione, nec sunt, nec possunt denominari entia rationis.

41 Secundo, quia tripliciter solum potest aliquid esse ens rationis, vt bene adnotat Pater Franciscus Suarez cum comamuni D. D. Primum eo quod efficitur à ratione; id est, effectiue, vel in genere cause efficietis produciatur; vt sunt omnia artificata, & vocantur entia rationis, quia per rationem fiunt; aliud ens rationis est, quod subiectum est in ratione, & in intellectu, vt sunt veritas in intellectu, seu directio logicalis, & actus, & habitus in intellectu; tertio modo dicitur ens rationis, quia est obiectum rationis, & hoc si habuerit esse reale secundum quod rationi obijciatur lato modo, & improprie dicitur ens rationis; alias Deus, & Angelus essent ens rationis: sed ad hoc vt proprie sit ens rationis debet esse tale ens, quod non habeat esse, nisi à ratione; ita vt ante esse quod à ratione accipit, non habeat esse reale, secundum quod obijciatur rationi; sed priuationes, & negationes nullum hominum habent esse, quia nec produciuntur à ratione, nec subiectum sunt in illa: nec solum reperiuntur obiectiue in intellectu, cum ante omnem intellectum reperiuntur in rerum natura.

42 Secunda pars maioris primi, & praecipui syllogismi scilicet, quod priuatio, nec ratione illius quod fingitur &c. probatur. Nam illud quod additur, & fingitur à ratione in eis non est formaliter ipsa priuatio, & negatio quae sunt a parte rei; sed aliquid distinctum ab ipsis eiusque additum per rationem, sicut v. g. albedo, vel infirmitas, vel color tenebrarum, vel lucidus albidus realiter homini, non est homo, sed aliquid distinctum ab homine; & senectus, quae à nobis fingitur in Parte Aeterna, & relatio rationis quae fingitur in natura hominis non est Deus, nec natura humana; sed aliquid distinctum ab illis; negationes autem, & priuationes, quibus illud positum rationis fingitur sunt fundamentum à parte rei huius adiecti per rationem: sed fundamentum alicuius non est illud, quod fundatur in tali fundamento; v. g. carum non est nauis, fundamentum domus non est ipsa do-

mus: ergo priuatio, & negatio, quae sunt fundamenta entis rationis positiui; non sunt ens rationis formaliter; sicut nec Deus, & attributa sua sunt ens rationis, quia fundant relationes, & distinctiones rationis.

Item, quia aliquid dicitur tale per illud praedicatum a quo constituitur: sed priuationes, & negationes non constituuntur in suo esse formali priuationum per illud ens rationis fictum, & fundatum supra illas: ergo priuationes, & negationes non sunt ens rationis.

44 Respondet Fonseca, vt vidimus supra, negationem, & priuationem esse entia rationis quoad conuenientiam formaliter, &c.

Contra, quia de illo in quo non est conuenientia formae non potest praedicari illa: sed in priuatione, & negatione realiter non datur conuenientia entis rationis: ergo non praedicatur; maior euidenter est; minor sic probatur, quia quando aliqua forma non existit, nec potest existere in aliquo statu non datur conuenientia illius in illo statu, sed a parte rei non existit ens rationis, nec potest existere: ergo non datur conuenientia illius formaliter; maior sic probatur, quia ideo in homine posito in statu impossibilitatis non datur conuenientia doloris, aut morbi, quia dolor, & morbus nec existunt, nec possunt existere in illo statu; v. g. in statu beatorum; de illis enim non potest praedicari infirmitas, nec de homine in statu beatico potest praedicari peccatum; quia nec existit, nec potest existere in illo statu, & ratio est, quia illa conuenientia formae, nihil aliud est quam formam pertinere ad subiectum; sed talis forma non potest pertinere nisi in genere cause formalis, quia non potest pertinere, nisi eo modo, quo est; sed omnis ratio formae est dando se ipsam formam subiectum per exhibitionem sui ipsius, quod nihil aliud est, quam existere formam in subiecto; ergo si non datur talis conuenientia, quia non datur existentia formae rationis in subiecto illo priuationis de illa priuatione, non poterit esse, & praedicari tale ens rationis, seu forma ficta quoad conuenientiam.

46 Secundo principaliter argumentor. Quando aliqua forma nec ratione dispositionis, nec complementi subiecti est debita subiecto, nullo modo potest dici de subiecto antequam existat in illo: sed ens rationis est in iustiori forma respectu priuationis, & negationis: ergo nullo modo dicitur de illis antequam existat in illis. Maior sic probatur: ideo non dicitur homo praedestinatus antequam praedestinatio existat, nec beatitudo, quia sunt formae omnino indebitae, cum nec dentur ad complendam naturaliter, nec dentur propter aliquam dispositionem determinantem in illam; similiter creatio non potest attribui alicui, quia est indebita illi, cui vt creati creatio conuenit, & non datur dispositio ex parte illius ad illam, quod e contra euenit in introductione formae ignis respectu dispositionis caloris determinantis ad illam. Minor sic probatur, quia ad ens rationis in priuatione, & negatione non datur dispositio, quia nec est aliquid reale, nec rationis illa dispositio, quae daretur; non ens reale, quia vel esset positium, vel negatum, non primum, quia in negatione, & priuatione totum, quod reperiatur formaliter est carentia, cum in negatio non possit fundari positium, alias positium esset imper-

fectius negatio, à quo sustentaretur, & cui inniteretur ab ipsoque conservaretur.

47 Nec illa dispositio est negatiuum, quia si primum negatiuum non poterat per se disponere ens rationis, nec etiam secundum negatiuum, quia non est maior ratio vnius, quam alterius.

48 Nec est aliquid rationis illa dispositio, nam de dispositione ad illud ens rationis, quod est dispositio interrogabo quid sit, & sic procederet in infinitum, si diceretur quod est aliud ens rationis, & quod non praecedit ad illud ens rationis, aliud etiam posset dici de omni, & ratio evidens est, quia ad ens rationis non determinatur intellectus per aliquid ex parte subiecti, sed ex defectu cognitionis vel ex mera libertate fingentis illud; unde non est necessaria aliqua conditio, aut dispositio ex parte subiecti, supra quod fingimus ens rationis.

49 Nec est complementum, quia illud, quod est prius non potest compleri, nec constitui à posteriori, quod idem est, cum non possit dependere ab alio, ut commune proloquium docet, nec carentia, quae datur sine fictione potest compleri à positio rationis, nec quod est pura negatio, quia iam esset mixtum quid ex negatiuo reali, & positio rationis, quod est chymaera: sed negatio, & priuatio, quae dantur à parte rei, ut probauimus, sunt priores omni ente rationis: ergo non possunt compleri ab illo.

50 Confirmatur, praedicata contingentia, quae possunt abesse, & adesse praeter subiecti corruptionem non conueniunt actu subiectis, nisi actu existant, sed entia rationis v. g. relationes creatoris in Deo, & vniuersalitatis in natura humana sunt praedicata contingentia: ergo non conueniunt actu rebus, nisi actu existant; sed non existunt ante actualem mentis considerationem: ergo non conueniunt actu, ante actualem mentis considerationem.

51 Respondent aduersarij maiorem habere verum in relationibus, & alijs praedicatis realibus contingentibus, non vero in relationibus rationis, quae etsi ab extrinseco, & contingententer conueniunt, imitantur tamen praedicata, quae necessariam connexionem habent cum subiectis penes id quod sicut haec actu conueniunt proprijs subiectis, etiam quando non existunt; ut animal homini, ita, & relationes rationis actu conueniunt suis subiectis ante existentiam obiectiuam.

52 Sed contra quia discrimen hoc inter praedicata realia contingentia, & praedicata contingentia rationis est voluntaria & libere inuenta sine fundamento, ut ait Suarez ad astringendum relationes omnes reales tam mutuas, quam non mutuas terminari ad respectuum, quod quam sit absurdum, ex terminis patet.

53 Deinde seclusa actuali existentia vnicuique praedicato proportionata nullum praedicatum dici potest actu conuenire subiecto, nisi vel quia est de eius essentia; vel certe, quia ab illa manat & necessariam connexionem, & per se cum illis habent; sed entia rationis sunt praedicata omnia contingentia, & extrinseca subiectis, & sunt extra eorum essentias, nec ab illis manant, nec necessariam connexionem, & per se cum illis habent: ergo seclusa actuali entium rationis existentia obiectiuam non possunt dici actu conuenire subiectis.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta aduersaria solvuntur.

Ad primum primae sententiae respondetur 54 distinguendo esse cognitum, id est, fictum, & quasi productum à cognitione fingente concedo maiorem, esse cognitum, id est, denominatum à cognitione reali cognoscente rem ut à parte rei est, nego maiorem.

Ad minorem distinguo, esse cognitum primo modo, nego, secundo modo concedo, cum autem ens rationis non sit secundo modo cognitum; sed primo, potius est ens intrinsecum rationis, quam extrinsecum reale.

Ad confirmationem eodem modo respondetur, nam esse vniuersale, & esse speciem non est cognosci pure speculatiue, sed practice fingendo relationem transcendentalem intrinsecam in natura.

Ad secundum dicimus denominationem extrinsecam esse accedens extrinsecum, quare, quasi accedens dicitur, quia sicut accedens potest adesse, & abesse praeter subiecti corruptionem, ita & similiter denominatio extrinseca, cum hoc tamen discrimine, quod accedens absolute immutat realiter subiectum, quia cum per illud fiat realis, & intrinseca additio in subiecto, necesse est ut fiat per intrinsecam, & realem mutationem in illo, nec obstat dicere quod omne accedens inhaeret intrinsece in subiecto; nam falsum, quia aliquod accedens adheret, & tamen est verè accedens, ut vniuersitas &c. Nec valet si dicas esse modalia accidentia, quod non habet denominatio extrinseca, non enim valet; nam sicut ex eo quod est accedens modale sine inhaerentia intrinseca potest esse à parte rei sine fictione, ita etiam ex eo quod denominatio extrinseca sit accedens extrinsecum potest esse à parte rei sine eo quod inhaeret intrinsece in subiecto, quia sicut accedens modale propter suam imbecillitatem, & tenuitatem potest esse cum sola adhaerentia, ita denominatio extrinseca propter maiorem tenuitatem, & imbecillitatem, quam habet respectu sui termini, vel subiecti, potest saluari sine adhaerentia, vel inhaerentia cum sola habitudine, vel tendentia extrinseca respectu illius, & cum illo constituere extrinsecum concretiuè; unde in forma negatur maior quoad vltimam partem in tota latitudine accidentis, ut diximus concessa prima parte illius maioris quoad modum intrinsecum, & substantiam, quia actio respectu agentis, modus extrinsecus est. Ad probationem illius iam responsum est cum distinctione de accidente extrinseco, & intrinseco.

Ad confirmationem negatur maior, quia esse visum non est aliquid in pariete, sed potius est concretum extrinsecum ex pariete, & ex forma extrinseca tendente in illud realiter, ex qua tendentia extrinsece denominatur paries in esse visum &c.

Ad primum argumentum secundae sententiae Thomistarum sic Respondetur. Distinguo maiorem, non sunt entia realia, hoc est, non dantur à parte rei carentia cum aptitudine, & sine illa in subiectis, id est, tales carentia non sunt verè sine fictione nego maiorem; non sunt entia, id est, non habent positium esse reale, & entitatem perfectam positiuam concedo. Ad